

תחנת

סיון תשע"א | גליון מס' 3

רוח

מערכת העלון

נוף רמות 75 | ירושלים

טל': 0572-55555-8

Contact@BinyanZion.com

מפאת דברי קדושה - העלון טעון גניזה

משה רבנו

שמו ומותו

וירא בסבלותם" (שמות ב', יא') והטה שכם לעזור להם. ומאחר יותר כאשר ניהל את צאן יתרו בהקרה ובמסירות וכן בשעה שניצב להושיע את ישראל ממצרים מסר נפש בעמדו לפני פרעה ואחר כך עלה למרום ארבעים יום. ובכל מהלך ארבעים שנה במדבר גמל חסד עם ישראל והפקיר נפשו עבור טובתם והצלתם של ישראל.

אכן תכונות אלו של גמילות חסד, תשומת לב ומסירות נפש נצרכות לרועה ומנהיג הדור, על מנת שיוכל לדאוג לכל אחד ואחד ולספק צרכיו לפי כוחו.

למדנו שמשייתו של משה רבנו מן היאור היא שהעניקה לו את שמו העיקרי. שם המבטא מהות עמוקה שהוטבעה בו כתוצאה מאותו מעשה והוא כולל את שמותיו כולם וממנה את גדולתו.

■ עמי לינבסקי

"מצינו אצל חז"ל שמגלים לנו שאדם הראשון הוא אשר טבע את שמו "אדם" כי מן האדמה נברא"

שמות. והנה בכל התורה כולה קורא הקב"ה למשה רבנו רק בשמו "משה". ובעוד ששאר שמותיו מרמזים על גדלותו של משה הרי השם "משה" מתייחס רק למעשה הצלתו על ידי בתיה בת פרעה, ככתוב: "ותקרא שמו משה כי מן המים משיתיהו" (שמות ב', י').

אם כן צריך להתבונן ולהבין למה בחר הקב"ה בשם "משה", ולקרותו "משה" בכל בתורה?

נראה לבאר שמסירות נפשה של בתיה (כך נקראת בת פרעה בספר דברי הימים) שהמרתה את פי אביה והצילה את משה על אף גזרת השמד על תינוקות בני ישראל וכן גמילות החסד שגמלה עימו בגדלה אותו בהקרבה ובמסירות, הטביעו בנפשו ובבשרו של משה רבנו גרעין יסודי של גמילות חסדים ומסירות נפש.

תכונות אלו באו לידי ביטוי בבגרותו, כאשר במסירות נפש "ויצא אל אחיו

בפרוס עלינו חג השבועות, שהוא חג מתן תורה נתבונן בשמו של משה רבנו מוסר התורה וננסה להבין את משמעותו.

עניין "השם" של אדם הוא לתאר ולהגדיר את מהותו של הדבר ואיכותו. חכמה זו של קריאת שם היא חכמה עליונה כי היא הגדרה ממצה על מהות הדבר. וכן מצינו אצל חז"ל שמגלים לנו שאדם הראשון הוא אשר טבע את שמו "אדם" כי מן האדמה נברא.

המדרש מספר שהיו למשה רבנו עשרה שמות: ירד, חבר, יקותיאל, אביגדור, אבי סוכו, אבי זנוח וכו'. "חבר" על שם שחיבר את ישראל לאביהם שבשמיים. "אבי סוכו" נקרא על שם שהיה אביהן של נביאים הסוכים ברוח הקודש, וכן הלאה.

כל אחד משמותיו ממצה צד אחד בגדלותו של משה רבנו ובכדי להקיף את מלוא רום מעלתו נצרכו עשרה

משה רבינו
שמו ומותו
עמוד 3

אנוכי - אנוכיות
והפחד הינה
עמודים 4-5

וגם אני שמעתי
עמודים 6-7

להשחוק עד חוץ
עמודים 8-9

חשפחת שחיו
עמודים 10-12

המפונקת הספגית
(המגיד מדובנא)
עמוד 13

דקת דומיה
עמודים 14-15

דבר המצרכת

אחדות עם ישראל נובעת ממטרה משותפת המלווה כל יהודי בכל מקום ובכל זמן.

"איש אחד בלב אחד" נאמר על עם ישראל כאשר נקשרו הם יחדיו בזמן מתן תורתנו. קיבלו על עצמם לפרסם את האמונה בקב"ה, לעלות את שרשי המציאות וסודותיה.

כאשר שוררת אותה אחדות (ובית המקדש עומד על תילו) ממיילא מצטרפים אליה הישעים כלכליים, מדיניים, חברתיים וטכנולוגיים ומשנים אותה כאמצעים להגשם אף המטרה.

"כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהן שונות" - בורדאי שאמרת חז"ל לו מאפיין שם את החברה הישראלית על כל גווניה. אף על פי כן באחדות של "ישראל" כלולים ים מקום, כל אחד הוא מיוחד ומגלה פן ייחודי שלו מרצון הבורא וכולם יחד נכללים להיות "איש אחד בלב אחד".

הימים הם ימי מחנך. כאשר נחלת השאיפה לאותה התכללות, לאותה מטרה, נחלת האחדות. ושוב אומות הצולצות, מלחיצות ומאיימות על עצמם קיומנו: איך אחד לא צוצר את הארצות האירניות, אומה כבר הביע את דעתו לחזור לאפולו "ד", האם יכריז האו"ם באופן חד צדדי על מדינה פלסטינית? ... על מ' "דידנו" אנחנו סומכים?

התורה מגלה כי אין לאומות הצולצת אפשרות להצטרף לעם ישראל כלל, אלא אם כן התרופפה אחדותם והגישו הזמן שאי אפשר להתאחד עוד, אז ניתנת לאומות הצולצת הרשות, לצורך אותם בתשובה כדי לצורך את האהבה (הרדומה) בינם לבין הקב"ה. הפצולות שלנו כיחידים וכעם קובעות את הצתיד שלנו. אם נתאחד, נתאחד ונצמיד את האמונה בראש סולם הערכים שלנו והמטרה שלנו תהיה ברורה לכל, אז מצטמצמת השמחה בשותפות יחד, בצרכות שלנו אחד לפני יבוא פוט... פוט אמיתי.

בפרכת חז מתן תורה שמה

מצרכת "תחנת רוח"
ישיבת "בניין ציון"

אנוכי – אנוכיות וההפך פ'ניהם

”איש הישר בעיניו יעשה” – אין לאיש זכות להתערב במעשי, ואינני חייב דבר לאיש, לעם או לחברה, אלא אם כן זה מתנגש ברצון פרטי אחר או חוק שאני חייב לשמור, מיסים וחשבונות שאני חייב לשלם. מעבר לכך ”איש הישר בעיניו

יעשה” – אם מתאים לי אני עושה ואם לא, לא!... נשמע מוכר לא? זהו הגבול הדק שבין דמוקרטיה לאנרכיה או באופן יותר מדויק בין אנוכי לאנוכיות.

ל’אנוכיות’ שכזו נתפסה החברה הישראלית בסוף ספר שופטים, ולה תוצאות חמורות: פסל מיכה, פילגש בגבעה, ההרג ההדדי בין ישראל לשבט בנימין.

המילה ’אנוכיות’ נגזרת מהמילה ”אנוכי” בתורה. ’אנוכי’ הוא הביטוי העמוק ביותר ביחס למציאות הבורא **ייחודו ואחדותו**. בתחילת גילוי התורה בהר סיני (עשרת הדיברות) היתה

האות ’א’ של הדיבר הראשון **”אנוכי ה’ אלוהיך”** גילוי **ייחודו** הבלתי נתפס של הבורא. באות **ב’** של **”בראשית”** בתחילת התורה באה לידי ביטוי **אחדות** הבריאה: **”בראשית ברא אלוהים את השמים ואת הארץ”** (אלוהים בכוונה הפשוטה – שהוא בעל הכוחות כולם). אחדות הבריאה אפשרית רק משום תפיסה והבנה של ייחודיות אחת ממנה משתלשלת כל המציאות, היא הבורא. בהר סיני שמעו זאת כל עם ישראל, ייחודו ואחדותו של הבורא נתגלו כדבר אחד: **”אנוכי ה’ אלוהיך.”** (שם הויה בכוונה הפשוטה – שהוא אדון הכול היה, הווה ויהיה, מתגלה כבעל הכוחות כולם).

אנוכיות היא תפיסה מעוותת של המציאות, תפיסה של כוחות נפרדים, התפרטות הבריאה ושליטת התקשרות הפרטים למקור אחד. אנוכיות תביא אותך לעבוד עבודה זרה! כי כבר יש עוד כוחות בעולם. ואם לא עבודה זרה ממשי אז את עצמך תעבוד, הרי אתה ייצור אנושי, אוטונומי, בעל יכולת בחירה חופשית, אתה מרגיש ייחודי ולא תלוי באף אחד, אז בוודאי אתה חש **”שהכול מגיע לי”**. לכן אם לא תפסת בפעם הראשונה, והשמיעה הראשונה לא הייתה שלימה, אז הדיברה השנייה באה לשלול כל אפשרות של אנוכיות שכזו באמרה: **”לא יהיה לך אלוהים אחרים וכו’.”**

פריצת גדר מאנוכיות שכזו הייתה בימי שפט השופטים: **”ויהי בימי שפט השופטים ויהי רעב בארץ”** (מגילת רות)... ימים שאין מלך בישראל, אין שופט מוכיח את העם, איש הישר בעיניו יעשה. חז”ל במליצתם אמרו שהיה זה דור ששפט את שופטיו.

התוצאה: ההשגחה מסתתרת מהם.. הברכה נלקחת, ומיד מידת הדין שופטת אותם: **”ויהי רעב בארץ”** – לייסרם ולצרפם.

הרקע והסיבות לתופעה:

אחרי כיבוש והתנחלות ארץ ישראל במנהיגותו של יהושע, כאשר לכל אחד מישראל חלקת אדמה השייכת לו לעבוד ולקצור, גפן ותאנה לשבת תחתם בשלווה, רכוש והון פרטי שניתן להגדיל ולהאדיר. הזיכרונות מגאולת מצריים, קריעת ים סוף, קבלת התורה בהר סיני וההליכה המשותפת במדבר במשך ארבעים שנה בהשגחה ניסית נראים רחוקים, משהו נרדם בלב, כבר לא כל כך אכפת.

”וימת יהושע... ויקברו אותו”, ללא הספק, ללא הכרת הטוב, בלי להעריך את כל מה שמנהיגו ביאזזה עשה למענם. קברו אותו והו.

”...כי אם אני מתערב
לו בחיים היום, מחר
אחרים יתערבו גם
בחיים הפרטיים שלי –
לא מתאים לי!”

בעולם הישגי כשכל מה שמעניין הוא ההתפתחות האישית שלי, הקריירה שלי, החיים הפרטיים שלי, מתפתחת אדישות לזולת, צביעות וציניות איומה ביחס לכל מה שלא קשור אלי ולא מדבר עלי.

החומרנות והאנוכיות גואים, נראה שמשבר כלכלי חברתי עומד לפרוץ, אפילו אלימלך שהיה מגדולי הדור ופרנסיו, שכולם תלו עיניהם בו שיעזור לאחות את הקרע החברתי כלכלי בעם, ברח כשועל יחד עם משפחתו ל”שדי במואב”, ירד מהארץ לחו”ל. בצרות עינו החליט כי אין תקנה למצב הנוכחי והעדיף את האינטרסים הפרטיים שלו על פני אומה שלימה, כמובן שאף אחד לא עוצר אותו **”כי אם אני מתערב לו בחיים היום, מחר אחרים יתערבו גם בחיים הפרטיים שלי”** – “לא מתאים לי”.

מעצם תפיסת ה”אנוכי” של בורא אחד, יחיד ומיוחד מתחייבת ההבחנה ש”עולם חסד יבנה”, תכלית הבריאה היא ההטבה לכל הברואים. מאותה נקודה ממש בה האנוכיות מרקיעה שחקים, החברה מתפרקת והייאוש גובר מופיעה **”רות”** – הנסיכה הצעירה, הלכה לארץ נוכרייה אחרי אישה זקנה וגלמודה, לתמוך את גורלה בהאזנה חרישית, **”ותאמר רות (אל נעמי) אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחריך כי אל אשר**

תלכי אלך.. עמך עמי ואלוקיך אלוהי, כאשר תמותי אמות.. כה יעשה ה’ לי וכה יוסיף כי המוות יפריד ביני ובינך, מפרש האבן עזרא את המילים – עמך עמי: “לעולם לא אעזוב תורת ישראל וייחוד ה’”. רות תפסה והבינה את אחדות הבריאה וייחוד הבורא, ומה הן הפעולות המחייבות אותה בעצם גלוי זה: זהו החסד שעליו אמר ה’ בפי הנביא: **”כי באלה חפצתי”** כדי להציל עם משקיעתו ולתת אפיק חדש לחייו, אין צורך בפעולות שיזעזעו את העולם על יושביו, אלא במעשים קטנים שבין אדם לחברו, זוהי הדרך המובילה ליצירת בריאה חדשה. עתידו של העולם בנוי על קירבת בני אדם ועל יחסי החסד ביניהם. אין בכוחו של שום יסוד אחר לתקן ולרומם את האנושות שתצא מתוך מצריה זולת החסד, שהוא סוד ראשיתה של הבריאה וסוף מטרתה.

מ”**רות**” משתלשלת מלכות דוד – מלכותו של משיח. הוא שמחבר את מלכות שמיים ומלכות הארץ לגלות שהכול אחד. הוא שיסיר את כל מחיצות האנוכיות שמעלימות את החסד הפשוט של הבורא.

■ גלעד דוד לבנה

וגם אני שמעתי

”וגם אני שמעתי את נאקת בני-ישראל” (שמות ו',ה'). מי עוד שמע? בפסוק הבא (שמות ו',ו') נאמר: **”לכן** אמור לבני ישראל אני ה' והוצאתי...והצלתי... וגאלתי...ולקחתני...” מתוך שנאמר 'לכן' שומעים אנו שהפסוק הקודם (שמות ו',ה') הוא הטעם והסיבה לגאולה. כדי להבין זאת ננסה לעמוד על כמה נקודות, והם: מה הייתה הסיבה לתחילת הגאולה? מדוע דווקא משה-רבינו נבחר להיות גואלם של ישראל? מה חלקו של יתרו בגאולה זו? אם נדע מה הסיבה לגאולה נדע גם מהו התיקון שיובייל לגאולה ולבניין בית-המקדש.

תחילה נתבונן ונבין מדוע משה רבינו נבחר להיות גואלם של ישראל. "ויחי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסיבלותם" (שמות ב',י"א) התורה מעידה על משה "ויצא אל אחיו", ובמדרש (שמות-רבה א',כ"ז) כתוב: 'שתי יציאות

יצא אותו צדיק וכתבן הקב"ה זו אחר זו, תחילה "וירא בסיבלותם" שהיה רואה בסיבלותם ובוכה ואומר: 'חבל לי עליכם, מי ייתן מותי עליכם שאין לך מלאכה קשה ממלאכת הטיט'. והשניה שהיה נותן כתפיו ומסייע לכל אחד ואחד מהם והיה מניח דרגון (גלימה) שלו ועוזר להם ועושה עצמו כאילו מסייע לפרעה. רואים עד כמה דאג משה והרגיש בצערם של ישראל עד כדי בכי מכל הלב, אך לא 'הסתפק' בבכי בלבד כאדם המתבונן דרך החלון בצער אחיו ולאחר מכן חוזר לעסקיו אלא ירד אל 'השטח' לעזור להם. ועניין הורדת הגלימה מראה כי משה הוריד מעליו כל ענייני המלוכה 'וירד אל העם'. ראה הקב"ה שמשה סר מעסקיו (סר משררתו ומגדולתו) לפיכך "ויקרא אליו אלוקים מתוך הסנה". ועוד מצינו שמשה אפילו סיכן עצמו כשראה איש מצרי מכה איש עברי והרג את המצרי ביודעו שאם יִדַע הדבר אחת דינו למות.

וגם כאשר ראה שני אנשים עברים רבים, גם לזאת לא יכל לעמוד מנגד ומיד הוכיח את אותו אחד שהרים יד על חברו וקראו "רשע למה תכה רעך".

ראינו מכאן עד כמה קשור משה-רבינו בנפשו לכל אחד מישראל ואפילו עד כדי סיכון חייו. משה בורח למדן לאחר שנודע כי הרג את המצרי, גם כאן רואים כיצד משה לא יכול לעמוד מנגד כאשר החזקים דורסים את החלשים אפילו כשמדובר בגויים, ולכן כאשר ראה כי הרועים מסלקים את בנות יתרו מיד קם משה וגירש את הרועים מפני בנות יתרו ואפשר להן להשקות את צאנם. כאשר חזרו בנות יתרו לאביהן שאל אותן מדוע הקדימו לבא, וענו לו בנותיו "איש מצרי הצילנו", אמר להם יתרו "למה זה עזבתם את האיש קראן לו ויאכל...", יתרו שהיה יועץ פרעה הכיר את המצרים וידע כי מצרי לא מסוגל לעשות חסד לכן אמר להן שיקראו

ל'**איש'** לשון חשיבות. תרומתו של יתרו לאחדותו של עם ישראל ולקבלת התורה: כאשר שמע יתרו על גדולתו של הקב"ה, כיצד קרע את הים וכו'... עזב את עסקיו והלך אל המדבר אל משה, יתרו מאוד הופתע כי משה הוא היחידי שדן את עם ישראל מבוקר ועד ערב ויותר הופתע מכמות האנשים שבאים למשפט. לכן יעץ יתרו למשה-רבינו שתי עצות. האחת: למנות דיינים שידונו את המקרים היותר פשוטים. השניה: "והזהרת אתהם את החוקים ואת התורות והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו" (שמות י"ח,כ'). לכאורה לא ברור מה הציע יתרו בעצתו השניה. התרגום יהונתן (שם) כתב: 'תלמד אותם שיקומו מוקדם לתפילה ויקיימו ביקור חולים ויגמלו חסד עם המתים וינהגו לפנים משורת הדין אפילו לרשעים וכו'... רוצה לומר: לא די בעזרה בעוד דיינים, צריך גם להוריד את כמות

האנשים הבאים למשפט וזאת ע"י המצוות שבין אדם לחבירו. משה קיבל את עצת יתרו וכמה פסוקים אחר-כך (שמות י"ט,כ') כתוב: "ויסעו מרפידים... ויחן שם ישראל כנגד ההר", ופירש רש"י (שם) "ויחן": 'כאיש אחד בלב אחד אבל שאר כל החניות בתרעומת ומחלוקת'. רואים שרק אחרי שקיבלו עצת יתרו ועמלו בתיקון מידותיהם זכו להיות כעם אחד הראויים לקבל את התורה הקדושה.

אמנם ראינו כי הסיבה לחורבן ביהמ"ק ומיתת תלמידי רבי עקיבא היא שלא נתנו כבוד זה לזה, לא פירגנו אחד לשני, שנאת חנם, על-כך אומר הקב"ה: **”וגם אני שמעתי את נאקת בני-ישראל”**, כמו שראיתי שאחד שומע את חבירו ועוזרים אחד לשני בקושי העבודה במצרים כך גם **אני** שמעתי, **אני** – מידת החסד של הקב"ה, **לכן** באה הגאולה "והוצאתי... והצלתי...וגאלתי...ולקחתני".

האפשרות היחידה לגאולת עם ישראל היא להיות 'כאיש אחד בלב אחד' ע"י אהבת חנם, אכפתיות אחד לכאב של השני עד כדי לבכות על צער, לצאת מתוך המסגרת שאתה נמצא בתוכה ולהשתתף לא רק בהצצה חטופה דרך החלון אלא לצאת ולהושיט יד עד כדי מסירת נפש, לפעמים זה מתבטא אפילו בלומר בוקר טוב בתוספת חיוך לשכן ממול או למוכר בחנות שצמא להכרת הטוב על כל ההשקעה מבוקר עד ערב על-מנת שתמצא כל מבוקשך.

על-כן יש נוהגים ע"פ האר"י לומר בכל בוקר: ' הריני מקבל על עצמי לאהוב כל אחד מבני-ישראל כנפשי ומאודי '.

■ רפאל אזולאי.

להשתוקק עד מוות

”אם האדם הוא בעל נפש, ושעתי השקט, חפשי מרעבון תאוני, ועינו מרהיבה ממחזה שמים לרום, והארץ לעומק, הוא נרגש ונדהם, כי העולם נדמה לפניו כחידה סתומה, כמבוסה ונפלאה, והחידה הזו מלפפת את לבבו ומחור, והוא כמתעלף, לא נשאר בו רוח חיים, בלתי אל החידה ככל מעינו ומגמתו, ודעת פתרונה כלתה נפשו, ונבחר לו לבוא באש ובמים בשבילה, כי מה לו ולחיים, אם החיים הנעימים האלו נעלמים ממנו תכלית ההעלם, ונפשו סחרחרה וואבלה וכמהה להבין סודה ולדעת שרשה והשערים ננעלו.”

ש רגעים בחיים של שקט פנימי, וולרגע אפשר להתבונן בעולם בדממה. וברגעים נדירים כאלו יכולה להתעורר בלב הרגשה מיוחדת במינה... כאילו נעצר הזמן מלכת ופתח כפתחו של היכל נתח לנו בלב והרגשה עצומה של שלמות עוטפת אותו – כל המציאות נראית בעינינו באותו רגע כשירה אחת – הכל שלם ומתנהל בהרמוניה מושלמת – מכונתו ביד עליונה... הרגשה של אמת מציפה אותנו, אפופים בבטחון ושלווה פנימית.

אני חושב שכמעט כל אחד מכיר את ההרגשה הזו, מאיזה מקום איי-שם, אם מראשי המצוקים בדרום אמריקה או מהפסגות של הודו או מרגע של התבוננות בשקט על נמלה קטנה שסתובבת גרעין גדול, בגינה שמאחורי הבית..

האמת שבעולם, קשורה בכל אחד ואחד

באשר הוא. וברגע מיוחד ואישי שולחת לו יד מלטפת ומזמינה, פותחת לו פתח הצצה, להרגיש, שיש הרבה מעבר למה שהעיניים לבד מראות לו.

מי שההרגשה הזו זכורה לו מאיי-שם בעולם וזיכרונה מחמם לרגע את ליבו, יודע בלבבו, שהיה מוכן לתת הכל (ויותר...) כדי להתקרב לאותה הרגשה פלאית ולחסות בצילה, ולו רק לעוד רגע קטן כמו אז.

১৯

כשהוציא בורא עולם את עם ישראל מארץ מצרים, בחר לעשות זאת בניסים ונפלאות שלא היו כמותם מעולם. כל מכות מצרים, קריעת ים סוף וההליכה במדבר – התרחשו במציאות ניסית ופלאית שלא כטבע העולם. שבאותה שעה בחר בורא עולם לגלות את מלכותו פה בארץ לעיני כל – לגלות שכל הטבע הרגיל בעולם, באמת, מסתור בידי עליונה ומתנהל ברצון עליון. ולא כגלגל קבוע שמעולם מתגלגל לו.

וזה למה? להכין את ליבותיהם של ישראל לקראת המעמד האדיר של מתן תורה. שתהיה המציאות הזאת של מלכות ה' בעולם ברורה וחקוקה בלבבם בזמן קבלת התורה, שהרי התורה היא הוראותיו של מלך – ואי אפשר שיקבלו בשלמות בלי שיהיה גילוי מלכותו שלם. ואעפ"פ שהעולם נקרא "עולם" על שם שמציאותו נעלמת מאתנו באמת – לא רואים לא מלך ולא מלכות אלא טבע שמתגלגל לו, שכך צורת העבודה בעולם הזה, אך במתן תורה הסתלק ההעלם הזה לגמרי ותגלתה הממלכות בשלמות כדי לנטוע בלבבות עם ישראל את

שורש המעמד הזה, את האמת השלמה
שבעולם. שורש שיתקיים לעד.

וּשְׁמֵהּ, לְמַרְגְּלוֹת הָרָה סִינִי, בְּיוֹם בּוֹ בָּחַר
וְיִרְאֵה עוֹלָם לְמַסּוֹר אֶת תּוֹרֹתָיו הָאֵין
סוֹפִית לַעֲמֹד יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּצִיא מִמִּצְרַיִם –
וְכִי יִשְׂרָאֵל לְגִילּוֹ הַגְּדוֹל בִּיּוֹתָר שֶׁל גְּדוּלוֹת
הַ', יוֹתֵר מִכָּל הַנִּיסִים וְהַנִּפְלְאוֹת שֶׁחָזוּ
בְּעֵינֵיהֶם עַד כָּהֵן. וְהִיא הַמְרָאָה שֶׁרָאוּ
וְהָקוּל שֶׁשָּׁמְעוּ חֶזֶק וְאִדִּיר עַד שֶׁנִּשְׁכַּחְרוּ
כָּל הַמַּחֲסוּמִים וְהָאִמָּת הַתְּגַלְתָּהּ בְּעוֹלָם
שֶׁלְמֹתָ לְגַדְדֵּי עֵינֵי יִשְׂרָאֵל וְנִחַקְקָהּ
בְּלִבּוֹתֵיהֶם לַעֲדָה.

אותה הרגשה נפלאה שהרגשנו לרגע קטן, איי-שם, היא ניצוץ זעיר שמתעורר בלבנו מאותה מציאות ממשית שעטפה את עם ישראל באותו יום שבת לפני יותר משלושת אלפים ושלוש מאות שנה. לרגע אישי מאוד, בורא עולם כמנו מסיר את המסכה של העולם מעל ממושגות ועניינים, והרגשת אמת פשוטה. ומושלמות ממלאת אותו.

לרגע יקר אחד.

ושוב הכל נעלם.

הפתח הזה שפותחים לנו, הוא לא סתם עוד חוויה של רגע כצניחה חופשית או באנג'י...

כל סודות העולם טמונים בו. והוא יקר
מפז.

לוחשים ללבנו שיש עומק אדיר מעבר
למה שנראה...

רוצים שנחפש אנחנו אחר הפתח שנעלם
מאתנו כל כך מהר.

אבל הלב מתכווץ וצועק – מה רוצים ממני! מה לחפש? ואיך מחפשים בכלל!?

טענה חזקה יש לו...

ונראה שנותרנו לבד באפילה.

בא שלמה המלך, וגילה לנו סוד "עצה בלב איש..." – העצה כבר מונחת בלב ששלנו, לא צריך ללכת רחוק. רק להתבונן בפנימה. לשורש. ממשיך שלמה המלך ואומר "...ואיש תבונות ידלנה" – אמנם העצה בלב שלנו אך צריך שיבאר "איש תבונות" וידלה אותה מליבו, כחבל המעלה את דלי המים מהבאר העמוקה.

ובא איש תבונות וגילה לנו, ששורש ההרגשה המופלאה הזו הוטבע בלבנו באתו מעמד אדיר של התגלות האמת ומשם מתעורר הניצוץ הזעיר שוב. וודאי ששם נמצאת העצה.

אז רגע לפני שנבין מה היה שם באותו ממעמד באמת, נתבונן רגע בעצמנו. על הסתירה הגדולה בחיינו. כי כל אחד מורכב מנשמה עליונה וגוף חומרי. הנשמה שבנו כל רצונה ותשוקתה להדבק באמת, באין סוף, לעלות ולהשתחרר מכבלי החומר ולחזור למקום ממנו שולחה. והגוף כבד איתי ומוגבל ועוד שמוקף בבלות סביבו. הרצון שלנו – שורש בנשמה. והעצלות והמוגבלות – נמשכת מהגוף המגושם.

עם הסתירה הזו אנחנו חיים יום-יום, שאין אדם שאין רצונותיו גדולים ומופלגים מכה מעשיו בפועל. ולא פעם זה מתסכל אותנו, ומתוך זה לימדנו את עצמנו לא לרצות כל כך הרבה...

ולהנמיך את השאיפות והרצונות שלנו
למה שנראה שיש בכח גופנו להשיג.

ושם במציאות הוא של רצונות גדולים
 שההיגיון שלנו מסרס בגלל מגבלות הגוף
 גשמי - שם מתנהלים חיינו - יום רודף
 יום, והאמת נדחקת ונשארת כדמיון של
 הרגשה רחוקה מאי-שם. כי איך אפשר
 לגנוף גשמי ומוביל להתחבר לאמת, לאין
 סוף? גמח כבר יש בכחנו לעשות?...

סוד העולם, היא המלחמה הזו. המציאות הזו היא "מלחמת התשה" והיא מלחמת חיינו.

את המלחמה הזו נלחמו אבותינו למרגלות ההר. וכך מספרים לנו חכמנו בגמרא: שעל כל דיבור ודיבור של בורא עולם במתן תורה פרחו נשמתן של ישראל והייתה התורה מבקשת עליהם רחמים, והיה בורא עולם משטיר עליהם טל של תחיית המתים ומחייה אותם.

ומה סוד הדבר הזה שהיה שם!?

כי באותה שעה ראו ישראל את הגילוי הגדול ביותר של גדלות ה' והאמת נפרסה לפניהם לגמרי – כל שירת הבריאה בשלמותה מילאה את ליבם עד שהייתה השתוקקותם להדבק באמת כל כך עזה שאפילו שהיו מוגבלים בגופם בלי יכולת להכיל כל כך הרבה – זה לא עצר בעדם מהשתוקקות העזה לדבק באמת להיות חלק ממנה וכל כך אדירה הייתה השתוקקותם עד שפרצו נשמתם, כי רצו הכל, ואי-אפשר בגוף.

סוד המלחמה שלנו כדי להשתחרר ממכלי החומר ולחבר עצמנו כאן בארץ לאמת, לאין סוף – זה **ההשתוקק לה עד מוות!** לרצות הכל אף שזה מעבר ליכולתנו ולהשגתנו בגוף החומרי ולא להניח להגיון לכבות אותנו. ובזכות הרצון וההשתוקקות האלו – שזה כל הדרש מאתנו – מזכים אותנו להתחבר ולהתעלות מעל כוחותינו ולדבוק באמת, בחייו, עד שתהיה חקוקה בנו ותאיר דרכנו לנצח.

உரு

ברייה קטנה, יש לו, לבורא עולם – בעולמו. ונמלה שמה.

יצא שלמה המלך לגינה להתבונן בה.
להבין סודה.

מה רמז בה הבורא לאדם בעבודתו.

התבונן שלמה המלך ואמר: "לך אל הנמלה עצל ראה דרכיה וחכם".

וּשְׁאֵלוֹ חֲכָמֵינוּ בַּמִּדְרָשׁ: "וְמָה רָאָה שְׁלֹמֹה
לְלַמֵּד לַעֲצֹל מִן הַנִּמְלָמָה?" וְאָמְרוּ, "הַנִּמְלָמָה
הַזֹּאת אֵינָה חַיָּה אֲלֵא שֶׁשֶׁה חֹדֶשִׁים וְכָל
מֵאֲכָלָה אֵינוֹ אֲלֵא חִיטָּה וּמִחְצָה, וְהִיא
הוֹלֶכֶת וּמִכְנֶסֶת בְּקִיץ כָּל מָה שְׂמוּצָאֵת
חִיטִּים וְשַׁעֲוִירִים וְעֵדֶשִׁים וְכו'". וְלָמָּה הִיא
עוֹשֶׂה וְשׁוֹהָה כֵּן? אָמְרָה: שֶׁמָּא יִגְזֹר הַקֵּב"ה עָלֶיהָ
חֲטִיئִים וְיִיחָה לִּי מוֹכֵן לְאֹכֹל, אָמַר רַבִּי
שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחָי מַעֲשֵׂה הָיָה וּמִצָּא בְּבוֹר
שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כּוֹר, לִפְיֶכָּךְ אָמַר שְׁלֹמֹה
לֵךְ אֶל הַנִּמְלָמָה עֲצֹל וְכו'."

הרי זה פלא עצום! הנמלה הזו, שלכל ששת חודשי חייה דיי לה בחיטה ומחצה, עומלת יומם ולילה להכניס לה מזון שיספיק לה למאות אלפי שנים – לזמן שהוא נצח עברה! ועל מה סומכת בכל עמלה – שמא יארע לה נס ובורא עולם יגזור עליה חיים. ועל נס בלי גבול ותכלית שלא היה כמוהו מיימות בריאת העולם, שיחיה יצור מאות אלפי שנים!... לנס הזה כל השתוקקותה – לאין סוף – וכל חייה עמלה בהשתוקקות הזו.

ועלילה אמר לנו שלמה, **"לך אל הנמלה"** – אתה, שקשה לך לרצות יותר ממגבלות הגוף, **"ראה דרכיה"** – שכל חייה חיה בהשתוקקות לחיים של נצח, תזוז מלחמתה יום יום, גרגיר גרגיר, אם תעשה כך – **"וחכם"** – וודאי שיעשה לך נס ותזכה לחכמה האין סופית, לחיים של נצח ולדבקות באמת!

■ רועי גורביץ'

אוי לא, אוי ווי. אני נוסע בנתיב לתחבורה ציבורית בלבד. רק שלא יבחינו. אבא היושב לצידו במושב הקדמי, אמנם שקוע כרגע בשיחה עם אמא שיושבת במושב האחורי, ואין דעתו על המתרחש בכביש, אבל הנתיב ארוך מאוד, ויש לי אפשרות לצאת ממנו רק עוד כמעט שני קילומטר, אם תהיה הפוגה קלה בשיחה בזמן הזה, ודאי שיבחינו בסימון הצהוב שעל הכביש. וגם ישנו אחי הקטן שיושב ממש מאחורי. אף על פי שבדרך כלל הוא שקוע בחלומותיו ואין מכיר במתרחש לימינו או לשמאלו, לדברים כגון זה, לתפוס אדם בקלקלתו, חושיו תמיד מחודדים להפליא. אותו ודאי לא מעניינת שיחתם של ההורים, והוא לא יהסס לצעוק את חרפתי ברגע שיבחין בה. מה אעשה. עוברת בלבי מחשבה לסובב את ההגה בכל הכוח לימין ולהפיל את הרכב עם כל יושביו אל התהום שלצד הכביש. אני מנחך לעצמי על המחשבה. אדם מוכן לרצוח את כל משפחתו באופן נורא ואיום של התדרדרות במורד תהום ובלבד שיחסוך מעצמו הלבנת פנים.

”היי! אבא אמא, תראו, אור נוסע בנתיב של תחבורה ציבורית“. בו ברגע נקטעת שיחתם, ועיניהם מופנות אל הכביש לוודא שאכן כך הוא כאשר שמעו. אמא, כמו תמיד, קופצת בראש. ”חיי, למה נתת

לילד לנהוג, איפה הראש שלך.“ אבא כמוכן לא נשאר חייב: ”הילד הזה כבר בן עשרים וארבע. תגיד, אור, אתה לא רואה נתיב לתחבורה ציבורית. תסתכל לאיפה שאתה נוסע. אתה עוד תהרוג את כולנו“. רציתי כל כך לומר לו שמי שהולך להרוג אותנו זה דווקא הוא, שעוד מילה אחת אני מסובב את האוטו אל התהום, אבל במקום זה, רק השפלתי עוד את ראשי. חשתי איך פני הולכות ומתחווירות. כל גופי החל לרעוד. הרגשתי שאין לי כוח אפילו להחזיק את ההגה, אפילו להחזיק את עצמי. אולי פשוט אירדם ואשכח מכל השטויות האלה. מצבי הגופני הסיח את ריכוזי מהנהיגה והרכב סטה ועלה על המדרכה, למזלי הרב הטלטול עורר אותי ובמהרה כיוונתי את הרכב בחזרה אל הכביש, אך לצערי היה בכך תוספת בערה למדורת ההשתלחות כלפי. ”ירדת לגמרי מהפסים. כל הספרים האלה שאתה קורא שייגעו לך את השכל. במקום לעבוד, להיות בן-אדם, אתה מרחף לך בדמיונות. תראה, אפילו לאיפה אתה נוהג אתה לא שם לב מרוב דמיונות שיש לך בראש.“

”חיי תגיד לו לעצור בצד, תנהג אתה, אני לא יכולה יותר“. הדחף בתוכי להטות את המכונית אל התהום הלך והתחזק, זו כבר לא הייתה רק מחשבה בראשי אלא כוח לא רצוני שמשך את ידי לסובב את ההגה בחוזקה. למזלי הרב, הבליחה במוחי

החכמה שמתעוררת בבני אדם בעתות של סכנת חיים, ומצאתי דרך להיחלץ מהמצב הקשה..

”אבא אמא אתם שומעים רונן נכשל גם במבחן בסוציולוגיה. המורה כתבה לו על המבחן שנראה מהתשובות שלו כאילו לא היה באף אחד מהשיעורים. ושיפסיק לחלום ויתחיל להקשיב“. המבטים הופנו לעברו והאימה שעל פניו גילתה על כנותם של דברי. ”הנה האסטרונאוט השני. בסוף הם יסלקו אותך מבית ספר. ואז מה תעשה. תעבוד בתור אסטרונאוט“. אמא, שלא נתקרה דעתה בדבריו של אבא, הוסיפה עוד משלה בנימה קשה והחלטית, ”עכשיו חודש אין טלוויזיה אתה שומע. וכל יום אני רוצה לראות את שיעורי הבית שלך. נגמרו המשחקים. נותנים לו יותר מדי חופש וזה מה שקורה“. הסתכלתי במראה על פניו של אחי. ראיתי בעיניו כמה הוא רוצה לשלוח את ידיו ולחנוק אותי בכל כוחו. אבל זעמו לא הטריד אותי אלא מעט. רק המסכנות שראיתי בפניו החיוורות, נראה היה שהוא רוצה לפתוח את הדלת ולקפוץ אל הכביש. ליתר בטחון לחצתי על כפתור הנעילה האוטומטית. נתמלאתי רחמים עליו. ידעתי מעצמי היטב את התחושות שהוא מרגיש, והצטערתי על מה שעשיתי לו, היה עדיף שהיו ממשיכים להקניט אותי. אבל, בעצם, מה פתאום, יכול היה

להיות אסון, לא הייתה לי ברירה. ואולי, מוטב היה שאהרוג את כולנו, ולא אצער כל כך את אחי המסכן.

כבר היינו ממש בקרבת ביתנו. בדשא הסמוך לבנין התאסף המון עם. כל דיירי הבניין שלנו, וגם הרבה דיירים מהבניינים הסמוכים, ניצבו צפופים ומבטיהם לשמים. החנינו את האוטו והצטרפנו מלאי סקרנות לקהל העומדים. שאלנו את השכנים בסיבת האסיפה והללו הפנו את אצבעם בשתיקה כלפי מעלה. קפאנו בתדהמה למול המחזה המופלא. שמונה אנשים, מהם שנים מבוגרים, איש ואשה, והשאר ילדים בגילאים שונים, נראו מעופפים בשמים מעלה מעלה ואט אט עשו דרכם למטה אל הארץ.

הילוכם מטה היה שונה מאוד מאדם רגיל הקופץ ממטוס, שכל זמן שלא יפתח את המצנח ייפול במהירות איומה. אך הללו היו מרחפים בנועם בשליטה גמורה, נינוחים ושלווים הביטו אילך ואילך כשחיוך קורן מפניהם. כשהלכו והתקרבו אל הארץ כבר ניכר היה לכל שמדובר במשפחה, אב, אם וששת ילדיהם. כל השמונה החזיקו בידיהם שקיות עמוסות. הגברים היו לבושים שחורים מנעליהם ועד הכובע שבראשם. וגם הנשים, אף שלא לבשו דווקא שחורים, התכסו בבגדים בצבעים כהים. הדבר היה לפלא בעיני. מאנשים שנחותים מהשמים באופן כל כך מלהיב ומעורר השתאות הייתי מצפה שילבשו בגדים צבעוניים זוהרים למרחק, ואילו אצל אלו הזוהר היחיד היה האור שקרן מפניהם.

המשפחה המעופפת כבר התקרבה סמוך לארץ, וקהל האנשים נדחף לאחור לפנות להם מקום נחיתה. הם נחתו ברכות וחייכו בשתיקה אל הקהל המפוחד. השכנים החרדים לא ידעו מה עומדים האנשים השחורים לעשות עכשיו. אמהות משכו את ילדיהם לחיקם לוגון עליהם, והגברים קפצו את אגרופיהם, מוכנים לסימן לזנק על משפחת החיירים. ראיתי את השוטר מהקומה שמעלינו אווזו בדריכות רבה המשפחה את השתיקה המתוחה והחל מדבר במבטא זר שמעולם לא שמענו כמותו: ”שלום עליכם ידידים יקרים. תודה רבה שפנייתם לנו מקום לנחות. אנחנו מתנצלים שהטרחנו אנשים חשובים כמוכם. אנחנו משפחת שמיא. קנינו את הדירה שעמדה למכירה בקומה העליונה של בנין שלש עשרה. אנחנו השכנים החדשים שלכם. הנה הבאנו כמה דברים לחנוג את המאורע“. ילדי המשפחה רצו והביאו שולחנות רבים ממקום סמוך. מפה צחורה ויפה נפרסה עליהם ועל גבה הועמדו מגוון המאכלים. באורח פלא היו המאכלים חמימים ומעליי הכל כאילו זה עתה בושלו. המבחר היה כה

רב שכל אחד יכול היה לבחור מאכל לפי טעמו. אני לקחתי את המאכל האהוב עלי, פיצה. הטעם היה כל כך טוב ומענג, שחשבתי לעצמי שזה הדבר הטעים ביותר שאכלתי מעודי. בלבי התעוררו מיד רגשות אהבה גדולים לשכנינו החדשים. אחרי שסיימתי במהרה את המנה שלי החלטתי לגבור על תאוותי לקחת עוד מהאוכל המשובח ובמקום לעמוד מן הצד ולהתבונן במתרחש. ראיתי את ילדי השכונה זוללים ממתקים לרוב בזריזות מופלאה, ושמחה ילדותית טהורה צוהלת

מפניהם. הנשים התגודדו סביבה של אם המשפחה, מרעיפות מטר של שבחים על המטעמים המצוינים, ושואלות בעניין רב איך עשתה כאלו מעדנים נפלאים. האישה חייכה בביישנות והשיבה ”אתם שואלות אותי. מה אני יודעת שאתן לא יודעות. המאכל הכי טעים שלי הוא המאכל הכי גרוע שלך“. אמרה ואחר המשיכה בשבחים נוספים, ”איזה עגילים יפים יש לך. אף פעם לא ראיתי כאלה. איך את שומרת על הגזרה. את נראית ממש מצוין“. נשות הבניין הסמיקו משמחה. נראה היה שכל אחת מהן התרוממה

כמה סנטימטרים בעקבות מילתיה של האישה. הגברים מאידך התאספו כולם סביב אבי המשפחה. השכן החדש עבר איש איש בקהל הגדול לחץ בחום את ידו ובנימה נרגשת סיפר כמה הוא שמח ונרגש שזכה לגור במחיצתו של איש בעל מעלות כמותו, ציין כמה מעלות על האישה, כשהכול תמהים מנין הוא יודעם, ואחר הוסיף שהוא מקווה מאוד שהאישה החשוב יבוא לביתו ויעשה עמו חסד גדול בנוכחותו הנכבדה, שהדבר ירומם וירגש את כל אנשי הבית ודאי. דברים כמות אלו בשינוי מה הרעף על כל אחד ואחד מהשכנים.

הגברים המבוהלים תחילה התקשו לקבל התנהגות לבבית זו שטרם נתקלו בה. אך לבסוף לא יכלה נפשם לעמוד מול מילות החיבה והחיווק, והחלו מחבקים את האישה, מודיעים בקול נרגש, כשדמעות עומדות בעיניהם, ”נבוא ודאי שנבוא. גם אתה תבוא, מחכים לך“.

נעמדתי ליד אבי, שגם כן זכה לדבר עם השכן החדש, ולזכות ממנו בתשבחות לרוב. הוא חיבק אותי בימינו, וליטף את כתפי ברכות, ”תראה בן, תראה, איזה אנשים יש בעולם“.

לאחר שבועיים מהנחיתה הבלתי נשכחת של משפחת שמיא הגיעה לבניינו משפחה חדשה, משפחת ארעא. משפחה זו דמתה דמיון גדול מאוד, דמיון שאי אפשר היה שלא להרגיש בו, למשפחת שמיא. כאילו היו השתקפות שלהם שקפצה החוצה מהמראה, והחלה להלך ולחיות חיים משלה. משפחתם מנתה שמונה נפשות מספר השווה בדיוק לזה של משפחת שמיא. הגברים לבשו שחורים מכף רגל ועד ראש, וגם הנשים הילכו תמיד בבגדים כהים. בדיבורם הגו את המילים באותו מבטא זר של משפחת שמיא ששום איש לא הצליח לזהותו, אמנם אף אחד לא הוטרד מכך, שהרי מאנשים שנחתו מהשמים הדבר המפתיע היה דווקא זה שידעו לדבר בשפתנו, המבטא הזר רק הקל מחוזקה של ההפתעה. וכן במנהגים הרבים שראינו גם אצל משפחת שמיא בשבועיים האחרונים, מנהגים תמוהים שהיו חדשים ומשונים לכולנו, מנהגים שלמרות ריחוקם מעולמנו קיבלנו אותם בהבנה מוחלטת. שהרי גם לאנשים שבאים מארץ אחרת ישנם מנהגים משלהם אז לאנשים שהופיעו מהשמים? ודאי שכך יהיה.

ובכן כל המנהגים הללו שראינו אצל משפחת שמיא ראינו על כל פרטיהם הרבים גם אצל משפחת ארעא. מיד פשטה שמועה שהסיבה לדמיון המשונה הוא קירבה משפחתית. שמועה שאף שלא הייתה לה שום אחיזה במציאות עשתה שורשים חזקים עד שכבר אי אפשר היה לעוקרם. תחילה חשבו הכול שגם משפחת

ארעא נחתו מן השמים, אך במהרה הופרך הרעיון על פי עדותם של כמה מהשכנים שראו אותם מחנים לראשונה לצד הבניין ואחרים משאית הובלות. ולמרות הדמיון הגדול שבין המשפחות למראית עין, היה לי הדבר ברור כמעט מהרגע הראשון, שהשוני וההבדל ביניהם הינו גדול ועצום כמרחק שבין השמים והארץ.

משפחת ארעא, בניגוד גמור למשפחת שמיא, התרחקו מכל סוג של קשר עם שכניהם. הם נמנעו מלדבר עמם אם לא שהוכרחו לכך. ואם אירע שפנה אליהם אחד מהשכנים בדבר מה, השיבו לשאלותיו בתשובות קצרות וטון משועמם, בכוונה ברורה להראות שאין הם חפצים בשיחה זו. כשעברו ברחוב כופפו את ראשם מטה בצורה לא טבעית, וזאת בכדי של יפגשו עיניהם בעולמם הבזוי של שכניהם. אם קרה שעלה אחד מהם במדרגות ומנגד ירד באותו זמן אחד מהשכנים, נצמדו בבהלה למעקה, מתאמצים בכל כוחם שלא לגעת בשכן המזוהם. בפרצופיהם הראו מפורשות עד כמה הם מואסים בכל המתרחש סביבם, ומספר פעמים קרה ששמעו שכנים שיחות ביניהם, בהם התרעמו על דרכיהם השפלות של השכנים, שאינם יודעים אם יש להחשיבם כבני אדם או כקופים, והיו צוחקים על דרך דיבורו של פלוני ועל לבושה הנוראי של פלונית.

השנאה כלפיהם פשטה כאש בשדה קוצים. באוויר ריחפה תחושה נוראית שמשוהו איום עומד לקרות. מכל פינה נשמעו שיחות קשות בין שכנים כעוסים, מלאות דברי נאצה וגידופים, שממש עינוי היה לי בכל פעם לשומעם. גם בביתנו רובו של הזמן התמלא בשיחות סביב ענין זה. אבא הפך לפצצה מהלכת. כל תנועה קטנה או דיבור שעשינו אני או אחי שלא הלם לרוחו מיד עורר רמיסות והשתלחויות חסרות רחמים. אמנם כל הצער הזה היה עבורי כאין וכאפס אל מול הצער האחר.

השכנים מלאי הזעם טעו עקב הדמיון הרב שבין משפחת ארעא למשפחת שמיא, ויחסו את כל הביקורת והשנאה שבלבם גם למשפחת שמיא. וכך אירע שהקשר הקרוב והחם שנוצר בשבועיים טרם הגעתם של משפחת ארעא נמחק כליל, ואת מקומו מילאה איבה תהומית. כשנתקלו בם האנשים ברחוב, הראו להם פרצוף עוין. הכול חדלו מלהיענות להזמנותיהם לאירוח. וצוו על ילדיהם לנתק איתם כל קשר. בתכיפות גוברת אירעו מקרים של איומים על מעשי פגיעה בנפש והרס ממון. מחשבות לסלק את שתי המשפחות הלכו ורקמו צורה מיום ליום. בביתנו שררה רוח מלחמה. אבי נראה שבכל רגע הוא עומד להתפרץ וכולנו חששנו מהעשוי לקרות בבואו של הבלתי נמנע. "השחורים האלו עשו לנו את החיים שחורים. עוד נראה להם מה זה". ניסתי להעלות זיכרונות טובים, ואולי

להציל מעט את המצב: "אבא אתה זוכר איך משפחת שמיא נחתו מהשמים וחילקו אוכל לכולם, זוכר איזה שמחים היינו?" "אמנא צריך לשלוח את הילד הזה לאבחון פסיכיאטרי, הוא הוזה שאנשים נוחתים מהשמים. זה כבר עבר כל גבול. אולי נשליך אותך מהחלון ונראה אם אתה צודק, שאנשים יכולים לנחות מהשמים." "אבל אבא אתה לא זוכר איזה משפחה נחמדה הם?" "נחמדים. נחמדים אתה אומר. מפלצות, שדים. בטח יש להם קרניים בראש ובשביל להסתיר אותם, הם כל הזמן לובשים כובעים. אל תתקרב אליהם אתה שומע. בקרוב מאוד אנחנו הולכים לטפל בהם. יותר הם כבר לא יפריעו לנו". החיוך האכזרי שעל פניו החריד אותי. אמרתי שעלי לעשות משהו לפני שיקרה אסון.

"עכשיו אנחנו הולכים אליהם", אמרתי ותפסתי בזרועו בחוזקה ומשכתי אותו לכיוון הדלת. ברגע שרצה לדבר צעקתי "תשתוק! אל תוציא הגה! אנחנו הולכים ואני לא מוכן לשמוע ממך מילה, ברור?" הבהלה לראות את בנו באופן שמעולם לא ראה, היממה אותו, והניחה לי מספיק זמן לעשות בו כרצוני.

עלינו במעלית ועמדנו מול פתח ביתם. דפקתי על הדלת שבין רגע נפתחה. חיוך רחב של אם המשפחה זרח לעברנו, חשתי את העצבים הבורעים שוככים בקרבו של אבי. עוד לפני שהספקנו לומר מילה הזמינה אותנו להיכנס, ציוותה לבנותיה לדאוג לאורחים, והודיעה שבעלה מיד יגיע. האב החביב אכן הופיעה במהרה, כשהוא מחייך לעברנו. הוא סקר אותי ואת אבי, ומבטו המבין הוציא מפי את

המילים:"אבא שלי כועס". האיש הושיט לאבי המפוחד את ידו ולקח אותו לחדר עמוס ספרים בקצה המסדרון. הספקתי עוד לראותו לוקח ספר גדול ופותחו, כשלפתע התרוממו שניהם מעלה ונעלמו מעיני.

אחרי המתנה של שעתיים חזרו. אבי ניגש אלי ועל פניו הבעה שמעולם לא ראיתי. הוא הניח ידו על כתפי קד קידה אל מר שמיא וביקש ממנו שימסור תודתו לגברת על כל הטרחה. בדרךנו הקצרה לדירתנו אבי לא חדל מלשבח את מר שמיא ואת משפחתו. סמוך לדלת דירתנו אבי נעצר, לקח את ידי והחל מלטף אותה ברכות. אחרי מספר רגעים אמר "בני, הרבה זמן רציתי לומר לך כמה שאני גאה בך, אתה ממלא אותי בשמחה שנותנת לי המון כוח. לראות אותך איך גדלת לתפארת, אדם מלומד ומשכיל, עדין נפש, חושב על האחרים ומחפש איך לעזור להם. המשך לך בדרכך הטובה, אני ואמא נתמודך בך בכל מה שנוכל."שפשפתי את עיני בחוזקה לוודא שאין זה חלום. אבא פתח את הדלת נכנס לבית והכריז "משפחתי, אחובי, כמה התגעגעתי אליכם, שמחה בלבי לראות את כולכם. "אמא כמעט ונפלה מכיסאה. אני נתמלאתי צהלה עצומה. דימיתי את חיינו החדשים, מצייר לעצמי עולמות רכים,עדינים, ומלאי אהבה. לפתע תקף אותי גל של חרדה. הרי כך בדיוק הרגשתי אחרי הנחיתה של משפחת שמיא, וכעבור זמן קצר הכול נשכח וחזר לקדמותו. אולי כך יהיה גם הפעם? איך אוכל למנוע זאת? הגעתי להבנה שאבא חייב לעשות עליות לשמים עם מר שמיא באופן קבוע, רק כך נצלית, אולי, להשתנות.

■ איל קפצן

”המגיז מדובנא” לכולם הוא מופך, זה שיש לו תמיד משל נפלא לכל דבר.

ויום אחד בעוקצנות הוא נשאל : מדוע לכל דבר הוא עונה במשל ?

המגיז חייד כמוצא רוב שלל – “ברשותכם, רבותי, אשיבכם במשל...”

אספר לכם סיפור מעשה שקרה, על בת מלך שחלתה במחלה נדירה.

כל גדולי הרופאים הרימו ידיים, מתרופות נסיוניות (מימי הביניים...)

עד שהגיע מומחה שהכריע : רק מזאת התרופה רפואה לה תגיע.

אך דא עקא, נולדה צרה משונה, הבת המפונקת לא מוכנה.

”זה לא בשבילי, הטעם אינו ערב“, והמלך רואה קץ בתו מתקרב...

עד שפרסם ”מי אשר יציל את ביתי, אתן לו אפילו חצי מלכותי“.

הגיע חכם צדיק וזקן, ואמר לו למלך : ”תרופה מלוא החבית תן“.

”על שום מה ? מה פתאום ? צריך רק כפית ליום ? הרי כל טיפה עולה יהלום !“

”כבוד הודו, נכון אמנם זה יקר, אך עליך לבטוח שהחולי יוסר“

מיד העמידו חבית ענקית, ליד מיטת המפונקת הסרבנית...

התיישב לידה בניחותא החכם, עם מאור פנים מיוחד עוטה לו פני תם.

נטל לו כפית, וגדשה בתרופה, והתחיל לספר לה על הא ועל דא.

והיא מזעיפה לו בכעס פנים, סוגרת פיה היטב ללא חריצים.

סיפור, מעשה, שירה ובדיחה, ואט אט האוירה נפתחה.

ואז ברגע של צחוק מתגלגל, בזריזות זינק ואת הרגע ניצל.

ודחף לה כפית גדושה עד גדותיה, לתוך ה”שער“ שבין לחיה...

שניה של עיכול של התחבולה, ורוב התרופה נירוקה על פני מובילה...

ניגב את פניו בנחת ללא התרגשות, העמיס עוד כפית והמשיך בפטפוט...

קצת יותר זמן לקח לפזר את המועקה, אך בשלב מסוים עוד גול הובקע.

וכך לאחר ששיער שבלעה כבר כפית, חייד ונפרד בקידה נימוסית...

שבועיים אחרי זה, עם גמר ה”טיפול“, כולם ששו והתפלאו על זה ההיתול.

שהצליח להחיות את בת המלך העקשנית, ואפי’ היא הודתה שהיתה קטנונית...

כך אמר הדובנ’ר מגיד לשואלים, כולם לא מבינים את הילדה ועליה כועסים.

שאת הסיכוי היחיד שיש לה לחזור לחיים, משליכה היא משום שיקולי תענוגים.

כך אם אומר לכם את תרופת נפשכם, מוסר ותוכחות להישיר דרככם.

לא תקבלו, ותאמרו בלב שליו – זה לא בשבילי, הטעם אינו ערב...

לכן אספר לכם בדיחה ומשל, ותהיו עסוקים באריה ושועל.

פרפרים, וגמלים, וגנב שנכשל, יעשו עבורי הסחת דעת (בקל).

וברגע קט של חוסר תשומת לב מצדכם, אחדיר תרופת אמת עמוק לתוך תוכם.

ומיד תזרקוה ותזעיפו פנים, אך משהו מן המשהו נשאר לו בפנים.

וביום מן הימים, בעזרת ה’ תבריאו מהחוליים, ויהיה זה לכם לפלא איך דחיתם חיים.

הנה שבועות, מתן תורתנו מתקרב, ובו כל התרופות להשיב את הלב.

כי מי שמחובר לתורת אלוקים, מובטח לו להיות בן חיי עולמים.

כי סוף סוף, התורה, לא כמו בסיפור, תרופה עריבה היא, לטועם זה ברור.

ואם שמרגיש מרירות לפעמים, עקימימות הלב היא, שמערימה מכשולים.

אם רק לא נזעיף פנים ונשים מחסומים, נתאמץ להוריד מניעות ומיני בלבולים.

שפע תורה, שמחר סיני חוצב, יבריאנו, ש”האור שבה מחזירו למוטב“...

■ שלומי דוראני

זקת דומיה

כמעט ללא אנשים רק טבע. המקומיים מזהירים אותנו שלא להיכנס למים, בקרבת החוף יש המון מערבולות וסחף אכזרי. אתה רק מכניס את כף הרגל ומרגיש שאתה נשאב פנימה. אם רוצים לשחות צריך ללכת לקצה השני של החוף, שם יש לגונה מדהימה בה אפשר לטבול.

נשארנו בחוף כשבוע ההחלטה להמשיך משם הייתה קשה אבל אין ברירה, צריך להמשיך בטויל. לפני שמתקבלים חייבים תמונה אחרונה. בהמשך החוף יש מעין לשון סלעית שנכנסת לתוך הים, בקצה יש צוק בגובה של כ-5 מטר. כשהגלים מתנפצים עליו עולה לאוויר סילון מים עוצמתי ויפיפה. אני ועוד בחורה שהייתה בקבוצה שלנו מחליטים להצטלם על הצוק כשברקע נשברים הגלים. מצטרף אלינו בחור נוסף והוא מתנדב לצלם.

שתי כוסות עארק, ריקות למחצה, מאפרה מלאה, אמצע הלילה. אלוו ואני יושבים ומדברים, כבר כמה שעות ככה. הוא מלא וגדוש באורות, אני מקשיב, מאוד מסוקרן. חברים משותפים כבר הזהירו אותי מפניו, אמרו ש"ישטוף לי את המוח". אני לא מפחד. תמיד החזקתי מעצמי "איש אמת", לא מתבייש להגיד בפנים מה שיש לי, לא חשוב "פנים" של מי. גם לא מפחד לשמוע, אם זה אמיתי מה יש לפחד, ואם לא אז בכלל מה החשש. הוא מדבר ומדבר, דברים מרתקים: מדע, קבלה, מדרשי חז"ל. לא מזמן שם כיפה על הראש, אחרי תקופה ארוכה של חפירות וחיפושים. אני איתו ולא איתו. שמח ומתרגש בשבילו אבל מרגיש שזה לא בשבילי. טוב לי ככה, לא מרגיש חסר, יש לי את האמת שלי. עוד כמה חודשים הטויל שכה חיקיתי לו. הוא גם לא מנסה לשכנע, בסה"כ משתף. חולפים ימים ושבועות, החורף מגיע, יום אחד הוא מחליט שהוא עולה לירושלים ללמוד בישיבה. אני עולה על מטוס לדרום אמריקה, נודד לארצות החום. מדי פעם אני מתקשר אליו, מידי פעם כתוב.

אחרי כשנה של טויל אני מגיע לקולומביה. באחד הטרקים, אני נכנס עם עוד כמה חברים לפארק טיירונה. כמה שעות של הליכה בג'ונגל שלאחריהן נפתח בפנינו חוף בתולי מרהיב ביופיו, בלי מלונות,

אל המקום שבו ישנו, לא יודע מאיפה מגיעים הכוחות.

החברים שלי מסתכלים עלי המומים ומבועתים, מנסה להסדיר נשימה, רק כעת אני מבחין שהרגליים שלי שותתות דם מחתכים שעשו בהם הסלעים, אין זמן לזה עכשיו, אני מסביר להם שמיטל עדיין במים. גולש קולומביאני שהיה במקום נחלץ לעזרה אבל גם הוא לא יכול להיכנס לים בנקודה הזאת אלא צריך להגיע למקום שבו הזרמים פחות חזקים ומשם לחזור בעומק שבו כבר אין מערבולות. עכשיו אני כבר מרשה לעצמי להתמוטט על החוף, כולי כואב מבפנים ומבחוץ, כבר עבר הרבה זמן לא מאמין שהיא בחיים. בראש כבר חולפות מחשבות על איך חוזרים הביתה מלווים ארון. איך מודיעים להורים שלה. כמעט חצי שעה, מה הסיכוי שהיא תחזיק מעמד.

לא ברור מאיפה זה בא לי, אני מנגב את הדמעות ומביט לשמיים, "אם אתה מוציא אותה מהמים אני מפסיק לעשן בשבת". כלום לא קורה... "בבקשה תוציא אותה ואני אשמור שבת"... רועד מקור לתפוס לה את היד ומחליק יחד איתה. נפילה. זה השלב שמתעוררים בדרך כלל, חבטה, חושך, הריאות שלי מתחילות לשרוף, אני מבין שזה לא חלום. מנסה לעלות מעל פני המים, מצליח לקחת נשימה, גל שמגיע מטביע אותי חזרה. אני נחבט בסלעים, עוד נשימה, ועוד גל. חולפות דקות שנראות כשעות, איך שהוא אני מצליח לחבק איזה סלע שמזדקר מעל המים, מותש לחלוטין, אין לי כוח לנסות ולטפס למעלה. עוד רגע ואני נשמוט בחזרה לים, פתאום אני מרגיש יד שתופסת אותי ומושכת אותי כלפי מעלה על גב הסלעים. אני שוכב כמה שניות, מתענג על האפשרות לנשום. שקט. "תעזרו לי...", תחושה של רוגע אופפת אותי... "תעזרו לי".

מיטל.

אני מרגיש כמו חבטה בקרקעית הבטן, מתרומם בקפיצה ורואה את מיטל הולכת ונסחפת אל עומק הים. אני ואייל (הצלם) מביטים בה חסרי אונים. אין שום אפשרות להיכנס ולעזור לה. מבלי לחשוב אני אומר לו להישאר ולשמור איתה על קשר עין, אני רץ להעיק עזרה, אני ממחר

כשחזרתי לארץ, נכנסתי למסלול הרגיל של עבודה ולימודים באוניברסיטה. מידי פעם עוד נפגשתי עם אלוו והיינו מדברים, אבל המפגשים הללו הלכו ונתמעטו. בערך שנה וחצי אחרי שאבי נפטר, הייתי אצל אימי בראש השנה. פתאום בערב החג היא בקשה ממני שאלך לבית כנסת, "בשביל אבא", היא אמרה. אני מאוד נפגעת, הרגשתי שהיא מנצלת את מותו של אבי כדי להפעיל עלי מניפולציות רגשיות, הרי סוף כל סוף, מעולם לא הקפדנו בבית על שום מנהגים דתיים, אפילו לא קידוש ביום שישי, או לפחות ארוחה משפחתית משותפת. "איש האמת" שבי עמד להתפרץ. אי שם בפנים נשמע קול אחר, שקט והגיוני, "תראה איך נראית האמת שלך" הוא אמר חצי בלגלוג, "אמא שלך איבדה את בעלה לא מזמן, מה שיעשה לה טוב זה שאתה תלך לבית כנסת, חצי שעה, תשתעמם, וזה יעשה לה טוב, ואתה מה? האמת בוערת לך, אתה פתטיו?" קליק, סכר נפתח, מתפרצים לי בראש כל הדברים ששמעתי מאלון במשך השנים, דברים שבכלל לא ידעתי שעוד נמצאים בזכרון או שבכלל שמעתי אי פעם, מדרשי חז"ל, הוכחות מדעיות, זוהר, אותיות פורחות, ומנגד כל הטענות שלי, דרווין, אריסטו, ניטשה, מרכבות האלים, שואה, צפירה... דקת דומיה... שקט. סכר נסגר, תחושה של רוגע אופפת אותי.

אני מכפתר את החולצה הלבנה, בבית הכנסת קולו המסתלסל של החזן מכריז: "היום הרת עולם"...

הרב דסלר כותב שמניסים לא חוזרים בתשובה. הם יכולים לגרום לאיזו שהיא התפעלות רגעית שייתכן שתוביל להתבוננות, אבל פעולות חיצוניות אינן מולידות שינוי פנימי אמיתי. בשביל זה צריך מה שהוא מכנה נקודת אמת, שאדם יגע בנקודת האמת הפנימית שלו.

הטיול המשיך, ככל שחלף הזמן גם חלף הרושם שהותיר בי האירוע. אחרי מספר חודשים, טסנו לניו יורק, שם התפצלו דרכינו. (בשולי הדברים: מיטל ואייל שכרו דירה בברוקלין, אני העדפתי לגור במרכז העניינים-מנהטן. נשארנו בקשר, אבל אחרי שחזרנו לארץ הוא הלך והתרופף. כמה שנים אחרי שחזרתי בתשובה, אייל התקשר אלי כדי להזמין אותי לחתונה שלו ושל מיטל. העלנו זכרונות ופתאום קפץ לי בראש שבעצם מעולם לא הודיתי לו על שהוציא אותי מהמים, בתוך כל ההלם והדאגה למיטל זה פשוט נמחק לי מהזיכרון, "על מה אתה מדבר, אני לא הוצאתי אותך משום מים, אני עמדת המום על הצוק ולפתע ראיתי אותך מטפס...").

...בסופו של יום כשיאזלו שמיים, גרגירי החול יתפקדו בשעון, כשציפורים לא יפרשו כנפיים לא צריך עוד לנדוד, כי עת לשכון.

כל הנחלים כבר יגיעו אל מחוז חפצם המיוחל צבעי בין ערביים יפציעו דרי אדמה ימריאו לחלל

נוכל סוף סוף לקחת רגע לעצור הכל לנשימה. להביט אחור אל כל הנגע איך הותרנו רק שממה

ומה אחר כך אין איש אשר יודע ואולי אחר כל רק שתיהק רק איש שותק הוא איש שומע נדום כולנו יחד לדקה ...

■ שי אבן צור

”כל התורה היא אחדות
אחת, כל העולם
הוא אחדות אחת.
כל מה שקורה לי, לך,
לנו, להם, קשור לכולם.
קשור לתורה, נמצא בפרשת
השבוע ובסוגיא הנלמדת.
העניין הוא, עד כמה מתוך
זה אני מרגיש, רואה,
שומע.. מבין.”

(מדברי ראש הישיבה)

תודה רבה לכל התורמים היקרים אשר בזכותם יצא גליון זה לאור.
העלון מחולק באלפי עותקים בכל רחבי הארץ.
סייעו לנו בהוצאות הדפסת וחלוקת העלון :
ניתן להקדיש לעילוי נשמה, רפואה, הצלחה וכד' וכן לפרסם.
כמו"כ צרו קשר אם אתם מעוניינים לקבל את העלון בדיוור ישיר.
Contact@BinyanZion.com | 0572-55555-8